

Міністерство культури та інформаційної політики України
ЛЬВІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ
імені М. В. Лисенка
Кафедра концертмейстерства

До 50-річчя кафедри концертмейстерства
Львівської національної музичної академії
імені М. В. Лисенка

КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКА
ДІЯЛЬНІСТЬ:
ІСТОРИЯ, ПЕРСОНАЛІЇ, МЕТОДИКА

Збірник науково-методичних праць

Львів
2024

Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка
(протокол № 2 від 22.02.2024 р.)

Редакційна колегія:

Ігор ПИЛАТЮК – Народний артист України, академік Національної академії мистецтв України, доктор філософії, ректор ЛНМА імені М. В. Лисенка, професор (головний редактор)

Ярослава МАТЮХА – заслужена артистка України, професор

Тетяна МОЛЧАНОВА – доктор мистецтвознавства, професор

Марія МАКАРА – професор кафедри концертмейстерства

Марія ЛИПЕЦЬКА – кандидат мистецтвознавства, доцент

Олена КСЬОНДЗИК – ст. викладач кафедри концертмейстерства

Марія СИДІР – ст. викладач кафедри концертмейстерства

Рецензенти:

Оксана ФРАЙТ – доктор мистецтвознавства,
професор ДДПУ імені І. Франка

Ольга КАТРИЧ – доктор філософії, професор ЛНМА

Олена ПИЛАТЮК – доктор філософії, професор ЛНМА

Науковий редактор-упорядник

Оксана БАССА – доктор філософії, доцент ЛНМА

Літературний редактор

Софія БУЛИК-ВЕРХОЛА – кандидат філологічних наук,
доцент НУ «Львівська політехніка»

Концертмейстерська діяльність: історія, персоналії, методика : збірник науково-методичних праць / Гол. ред. І. Пилатюк, наук. ред.-упоряд. О. Басса. Львів: ЛНМА імені М. В. Лисенка, 2024. 236 с.

У науково-методичному виданні «Концертмейстерська діяльність: історія, персоналії, методика» розглянуто широке коло питань, що стосуються концертмейстерського мистецтва в культурологічному та історичному аспектах, висвітлено теоретичні та практично-методичні питання концертмейстерської майстерності, проаналізовано музичні твори, які використовують як навчальний матеріал у класах концертмейстерства в середніх і вищих професійних педагогічних закладах.

Видання адресоване спеціалістам у галузі музичного мистецтва, а також усім, хто цікавиться питаннями історії, теорії, методики концертмейстерства.

DOI: 10.32782/978-966-8019-28-9

УДК 78.751, 78.491

© ЛНМА імені М. В. Лисенка, 2024

ЗМІСТ

Оксана Басса	
Вступне слово (від редакторів)	7

З ІСТОРІЇ КАФЕДРИ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСТВА

Тетяна Молчанова	
Кафедрі концертмейстерства 50: історико-культурне підґрунтя, традиції, постаті.....	11
Мирослава Жишкович	
Вектори спільної творчої діяльності викладачів кафедри концертмейстерства та кафедри академічного співу ЛНМА ім. М. В. Лисенка (до 50-річчя кафедри концертмейстерства)	18
Ніна Дика	
Музичні силуети сучасного Львова: Оксана Бонковська (до 85-річчя від дня народження)	23
Марія Макара	
Світлий образ Мирослави Логойди (1940–2020)	31
Наталія Фарина	
Вокальні орієнтири в класі камерного співу професора Мирослави Логойди	36
Лілія Коструба	
Творча співдружність співака і концертмейстера (особиста співпраця з Ярославом Матюхою).....	42
Марина Бучковська	
Litteris et artibus Тетяни Молчанової	46
Ольга Коваль	
Методичні домінанти концертмейстерського фаху Лідії Ніколаєвої	56
Володимир Чібісов	
Спогад Юрія Луціва про співпрацю з Адою Кушплер	62

Наталя Зубко

Фортепіанно-ансамблеве музикування як одна з форм
концертування педагогів кафедри концертмейстерства..... 66

Ореста Когут-Ванькович

Особисті рефлексії про значення концертмейстера в житті
скрипаля (на прикладі творчого портрету Оксани Басси)..... 69

КАМЕРНО-ВОКАЛЬНИЙ ЖАНР

В ІСТОРИЧНОМУ ТА ПРАКТИЧНОМУ АСПЕКТАХ

Любов Кияновська

Образ України у вокальній творчості польських композиторів:
Станіслав Монюшко – Кароль Ліпінський – Томаш Падура 86

Аліна Ільчук, Андрій Ярмолевич

Розробка оцифрованого каталогу журналу «Бандура»
(1981–2002 рр.) як інноваційний інструмент
для дослідження та збереження культурної спадщини
української камерної музики 93

Оксана Грабовська

Солоспів Станіслава Людкевича:
аспекти композиторського самовиразу 97

Ольга Яловенко

Вокальна творчість романа придаткевича:
перше наближення..... 103

Дар'я Шутко

Музична візуалізація сонетної форми
в камерно-вокальній творчості Миколи Дремлюги 106

Оксана Басса

Образно-стильові та драматургічні особливості
камерно-вокальних циклів Якова Степового..... 110

КОНЦЕРТМЕЙСТЕРИ В ЧАСІ ТА ПРОСТОРИ МИНУЛОГО Й СЬОГОДЕННЯ

Роксоляна Гавалюк

Моцарт-син – концертмейстер:
парад славетних сучасників 116

Ганна Карась

Концертмейстерське мистецтво композиторів та диригентів
української діаспори: історико-культурологічний вектор 126

Лілія Назар-Шевчук

Піаністична діяльність А. Рудницького – соліста,
ансамбліста, акомпаніатора 136

Марта Конох

Концертмейстерська діяльність у сфері творчих
зацікавлень композитора Нестора Нижанківського..... 144

Василь Чучман

Концертмейстери Заслуженої хорової капели України
«Боян» імені Євгена Вахняка 147

Наталія Ревакович

Збереження національно-культурної ідентичності митця
в умовах еміграції..... 151

Віолетта Дутчак

Концертмейстерський ракурс сучасної бандурної творчості
та виконавства 157

Аделіна Єфіменко

Сучасні українські співаки:
версії і перверсії стратегії успіху..... 164

Лариса Кожушко

Євгенія Зарицька – популяризаторка української
камерно-вокальної музики у світі 179

Марія Липецька

Мецо-сопрано Христина Липецька –
видатна особистість української діаспори США 183

Оксана Сметана, Марія Звір

Особливості інтерпретації української камерно-вокальної
музики солістами Рівненської обласної філармонії 187

ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІАНІСТА-КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА

Наталія Зубко

Головні завдання виконавця-концертмейстера
крізь призму творчого портрета Петра Довганя..... 191

Олена Сікалова

Особливості творчої співпраці концертмейстера з солістом
у процесі інтеграції художнього твору..... 194

Августа Шишкіна

Специфіка та методологічні засади
виконавської майстерності концертмейстера-піаніста
в дуетах з учнями-інструменталістами 199

Габрієла Асталаш

Вокально-фортепіанний цикл «Тихі пісні»
Валентина Сильвестрова в аспекті проблеми
специфіки інтонування фортепіанної партії 205

Тетяна Дранчук

Специфіка роботи концертмейстера в оперному театрі
(на прикладі підготовки опери Леоша Яначека
«Катя Кабанова»)..... 209

Тетяна Лукашова

Художньо-виконавські засади акомпанементу
в солоспівах Анатолія Кос-Анатольського 213

Ірина Вишневська

Специфіка роботи над вокальними творами
Казимира Любомирського в концертмейстерському класі... 219

Тетяна Боднар

Читання a vista в призмі концертмейстерства
польської школи 224

Володимир Чібісов

Сучасна трансформація професії
піаніста-концертмейстера: коуч вокалістів..... 228

Відомості про авторів..... 233

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КАМЕРНО-ВОКАЛЬНОЇ МУЗИКИ СОЛІСТАМИ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ФІЛАРМОНІЇ

Динамічні культурно-трансформаційні зрушення, що відбуваються в українському суспільстві, аналіз інноваційних процесів країни у ХХІ столітті зумовили потребу висвітлити культурні чинники формування регіонального філармонійного простору в його сьогоденні та перспективі.

Значний інтерес викликає камерно-вокальне мистецтво, як один з популярних і поширених виконавських напрямків сучасної музичної культури філармонійного формату.

Унікальний симбіоз сакраментального та інноваційного, що органічно втілюється в жанрі камерно-вокального співу, є новим явищем в академічній вокальній галузі, яка розвивається під впливом євроінтеграційних процесів. Однак, не зважаючи на дослідницький інтерес науковців до академічного вокального мистецтва, проблема розвитку камерного співу в мистецькій царині регіональних філармоній не достатньо вивчена українським музикознавством.

Актуальність теми посилюється об'єктивною потребою більш глибокого усвідомлення регіональних естетичних орієнтирів, музичних традицій, специфіки формування виконавської майстерності співаків регіонального філармонійного напрямку.

О. Лісова доцільно зазначає, що «камерна музика є галуззю спеціальних творчих завдань, важких і відповідальних у силу її ускладненої жанрово-естетичної природи, змушуючи до пошуку нових, адекватних характерові жанру, шляхів і способів розуміння специфічного музичного змісту камерно-вокального опусу» [6, с. 20].

Специфіку розвитку даного жанру у вітчизняній камерно-вокальній музиці досліджувало багато музикознавців: Білокінь В. [1], Загурський М. [2], Кузик Л. [4], Мисак Г. [7], Назаркевич І. [8] – проаналізували жанрову парадигму камерно-вокальної творчості у форматі програмності; Князева О. [6, с. 288], Чайковська О. [10, с. 56], Сурма О. [9, с. 76] – висвітлили специфіку артикуляційної переконливості у цьому жанрі, як своєрідного засобу інтерпретаційності.

Зміни в сучасному музичному просторі, тотальна трансформація великих жанрів і надання переваги малим сприяють тому, що камерно-вокальні форми в умовах сьогодення стають більш рентабельними щодо сценічного втілення і залишають за собою значення творчої лабораторії вокальних виконавців, стають плацдармом для втілення сміливих мистецьких рішень. Тому рівненські солісти обирають форми так званого «салонного музикування», в яких відтворюється інтелектуалізація і психологізація образної сфери виконуваних творів.

Камерно-вокальне виконавство рівненських співаків – це явище, яке представляє мистецьку взаємодію традицій, слухових еталонів та новітніх музичних тенденцій.

Широку жанрову палітру камерно-вокальних творів, від романтизму, імпресіонізму до неокласицизму, презентують нині слухачам провідні солісти Рівненської обласної філармонії, зокрема такі виконавці: Заслужена артистка України, лауреат Міжнародних конкурсів та фестивалів провідна солістка Ірина Криворученко (меццо-сопрано), яка демонструє високий професійний рівень виконавства в опусах М. Лисенка «Над Дніпровною сагою», «Нічого-нічого»; О. Білаша «Ожина», М. Жербіна «В моїй душі», «Давня любов», Ф. Надененка «Прощай», «Чого являєшся мені у сні», К. Стеценка «Дивлюся я на ясні зорі», «Стояла я і слухала весну», Г. Майбороди «Не минай з погордою»), Заслужений працівник культури України, доцент РДГУ солістка РОФ Галина Швидків (сопрано) представляє різноманітний репертуарний доробок (М. Кропивницький «Соловейко», М. Скорик «Шуміла ліщина», «Мелодія», А. Кос-Анатольський «Соловейко на калині», О. Саратський «Коломийка», В. Барвінський «Прелюдія», Б. Дрималик «Ой зацвіла черемшина»). Заслужена артистка України, провідна солістка РОФ, професор РДГУ Наталія-Марія Фарина (сопрано) – творчий доробок представлений авторськими творами композиторів сучасників (Л. Яценко «На тихі гірські долини», О. Янушкевич «Романс», Н. Іваник, «Моя любове»). Лауреат міжнародних та всеукраїнських конкурсів, солістка РОФ Світлана Жуковська (сопрано) (М. Скорик «Зацвіла в долині», Б. Дрималик «За що, скажи мені, я так тебе люблю», «Твої очі, як те море», Б. Фільц «Я не тебе люблю», «Затремтіли струни, у душі моїй», В. Дробязгін «Все іде, все минає», «Ой, у Львові, Львові»).

Досліджуючи показники професійності камерних співаків Рівненської філармонії, варто відзначити великий арсенал художньо-виразових засобів: точність інтонування, емісія, тембральна насиченість звуку, орфоепічна розбірливість, занурення в образ і відчуття особливостей образно-художнього змісту, вміння модифікувати виконавські засоби залежно від художніх завдань та темпо-ритму виконуваного твору, здатність декодувати музичний зміст у творах різних епох, стилів і жанрів.

Художньо-образну інтерпретацію камерно-вокальної творчості рівненських виконавців неможливо розглядати поза зв'язком із звуковим образом фортепіано, яке утворює нерозривний ансамбль із вокалістом. Завдячуючи професіоналізму та віртуозній техніці Лауреата Міжнародних та Всеукраїнських конкурсів концертмейстера РОФ Ірини Козачук, ансамблева взаємодія голосу та інструмента створює єдину музичну концепцію.

Серед інтерпретаційних новацій рівненських вокалістів варто відмітити: впровадження елементів театралізації, усунення умовної межі між сценою та глядацькою залюю, використання різноманітного ілюстративного реквізиту та візуалізації.

У поєднанні камерно-вокального та жанрового стильового синтезу солістами РОФ відмічаємо нове трактування природи вокалу в більш інструментальному вимірі, досягнення семантичної драматургії тембру у відтворенні фабули музичних образів. Такі прийоми майстерного виконання рівненських професійних виконавців сприяють глибокому зануренню слухача в атмосферу мистецького простору, торкають найпотаємніші куточки людської душі.

Висновки. Розглядаючи формат виконавської діяльності регіональних солістів РОФ стає очевидним, що цей процес вимагає постійного оновлення та професійного перегляду нових завдань.

У інтерпретаційному полі виконання камерно-вокальних творів сучасних українських композиторів відбувається значне розширення вимог до співаків. В останні роки репертуарний діапазон значно розширився, частіше почали залучатись твори камерно-вокального жанру сучасних вітчизняних композиторів, де використовуються нетрадиційні способи нотації, які потребують від виконавця додаткових знань, зусиль та навичок. Виконання багатьох творів вимагає від співака відходу від звичного трактування голосу та наближує його до інструментального, коли посилю-

ється роль звуконаслідувального, ритмічного начала, а не вокально-мелодичного [11, с.77]. Відповідно, різноманітність наявного репертуару солістів РОФ диктує нові завдання та творчі експерименти, пов'язані з розширенням засобів інтерпретаційно-виконавського діапазону.

Отже, за допомогою вокально-артистичної мобільності кожний соліст Рівненської обласної філармонії у своїй персоніфікованій ніші камерно-вокальної творчості має можливість професійно демонструвати власний інтерпретаційний формат виконання у яскравому розкритті композиторського задуму.

Література

1. Білокінь В. Мистецтво виконавської інтерпретації музичного твору. Київ: КМ-Букс, 2010. 352 с.
2. Загурський М. Вокальна інтерпретація музики. Київ: Музична Україна, 2010. 248 с.
3. Князева О. Артикуляційний аналіз у вокальній інтерпретації. Київ: Аванта+, 2010. 288 с.
4. Кузик Л. Музична інтерпретація: вища школа мистецтв. Львів: Афіша, 2012. 176 с.
5. Кушнірук О. У ракурсі – камерно-вокальний жанр. *Студії мистецтвознавчі*. Київ: ІМФЕ, Число 1(29). 2010. С. 104–106.
6. Лісова О. Г Програмність, як жанрова парадигма камерно-вокальної творчості до проблеми виконавського розуміння: автореферат дис. ... канд. мистецтвознавства:17.00.03. Одеса, 2009. 20 с.
7. Мисак Г., Солошко С. Камерна музика та її інтерпретація : методичні рекомендації для викладачів, студентів вокальних та інструментальних факультетів консерваторій та музичних коледжів. Київ: Рада, 2008. 160 с.
8. Назаркевич І. Інтерпретація музичного твору в працях українських дослідників. Київ: Музична Україна, 2017. 328 с.
9. Сурма О. Мистецька інтерпретація твору: теорія і практика для виконавців. Київ: Музична Україна, 2015. 376 с.
10. Чайковська О. Мистецький стиль вокалістів-інтерпретаторів сучасної української камерної музики. *Наукові праці Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка*. № 2. 2014. С. 54–57.
11. Яворський І. Камерно-вокальна творчість українських композиторів ХХ століття. Київ: Музична Україна, 2005. 208 с.

Науково-методичне видання

**КОНЦЕРТМЕЙСТЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ:
ІСТОРІЯ, ПЕРСОНАЛІЇ, МЕТОДИКА**

Збірник науково-методичних праць

Комп'ютерний набір

Оксана БАССА

Технічний редактор і верстка

Тарас ТЕТЮК

Авторський текст збережено.

Відповідальність за точність викладених фактів несе автор.

Формат 64x84/16. Ум. др. арк. 13,72.

Наклад 50 прим.

Видавець – ЛНМА імені М. В. Лисенка

Виготовлювач – ФОП Тетюк Т. В.

м. Львів, пр. Червоної Калини, 115

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ЛВ № 80 від 11.09.2013 р.